

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KAIVOSMINERAALIVERON VEROTUSARVOJEN PERUSTEENA SOVELLETTAVISTA HINTATIEDOISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Lausuntopyyntö: VN/30672/2025

AA Sakatti Mining Oy (jäljempänä "Yhtiö") kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kaivosmineraaliveron verotusarvojen perusteena sovellettavista hintatiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Asetuksessa lisätään hintalähde raudalle, joka on ehdotettu lisättäväksi kaivosmineeraliverolain liitteeseen hallituksen esityksessä HE 127/2025. Lisäksi asetuksessa tarkastetaan litiumin hintalähdetietoja, ja asetetaan kaivosmineraalit aakkosjärjestykseen niiden kemiallisen merkin mukaan.

Lausuntonaan Yhtiö esittää seuraavaa:

VERON SUORITUSVELVOLLISUUDEN SYNTYMISTÄ TULEE TARKENTAA

Yhtiön Sakatissa sijaitsevalla kaivoksella tullaan tuottamaan kuparia, nikkeliä ja platinaryhmän metalleja. Kaivoksen vuosittaisen tuotantomäärän arvioidaan olevan enimmillään 2,2 miljoonaa tonnia, joka tuottaa 250.000 tonnia kupari- ja nikkelikastetta vuodessa. Varsinaisen kaivostuotannon odotetaan alkavan 2030-luvun alkupuolella.

Yhtiö haluaa kiinnittää huomiota siihen, että sen kaivoksella tuottaman kuparirikasteen päämineraali on kuparikiisu (CuFeS_2), jossa on yhtä paljon rautaa kuin kuparia. Rautaa ei pyritä saamaan rikasteeseen, vaan se päättyy rikasteeseen osana kuparikiisua. Kuparirikasteeseen sisältyvästä raudasta ei kuitenkaan saada markkinalla korvausta, eli rautasisältö ei vaikuta rikasteen arvoon. Sama pätee myös seuraaviin tuotteisiin:

- Nikkelimalmit (päämineraali on pentlandiitti ($(\text{Fe,Ni})_9\text{S}_8$), joka sisältää saman verran rautaa ja nikkeliä)
- Rikkituotanto (päämineraali on pyriitti (FeS_2), josta puolet on rautaa)
- Kultamalmeilla kulta usein sukeumina rautamineraaleissa tai arsenikiisussa (FeAsS)
- Sinkkimalmit (päämineraali sinkkivälke (Zn(Fe)S), joka sisältää usein 5–10% rautaa)

Hallituksen esityksessä 127/2025 veron suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle on rajattu uudella kaivosmineraaliverolain 3 §:n 2 momentilla kaivosmineraalit, jotka louhitaan sellaisessa kaivoksessa, jossa ei oteta talteen tai tuoteta kyseistä kaivosmineraalia, ja josta sitä ei myöskään toimiteta muualle talteen otettavaksi tai tuotettavaksi. Hallituksen esityksen mukaan säännös koskisi käytännössä sellaista rikastukseen toimitetun malmin sisältämää metallia, *jonka pitoisuus on niin pieni, ettei kyseistä metallia ole kannattavaa ottaa kaivoksesta talteen lainkaan.*

Esitöistä on luettavissa, että lain muutoksen tarkoituksena on rajata veron suorittamisvelvollisuuden ulkopuolelle sellaiset kaivosmineraalit, joita ei hyödynnetä taloudellisesti eli joita ei ole

kannattavaa ottaa talteen. Toisin sanoen, kaivosmineraaliverotus on tarkoitus kohdistaa vain sellaisiin mineraaleihin, joilla on verovelvolliselle taloudellista arvoa.

Lain ja esitöiden tarkoitus ei niissä käytettyjen sanamuotojen takia toteudu (muun muassa) kuparirikasteeseen sisältyvän raudan osalta. Raudan pitoisuus rikasteessa voi olla merkittäväkin, mutta siitä ei kuitenkaan saada markkinalla korvausta. Raudan ollessa esimerkiksi värimetalleihin (Cu, Ni, Cr, Zn, Co) nähden hyvin vähäarvoista, sen taloudellisesti kannattava hyödyntäminen edellyttäisi korkeampia rautapitoisuuksia. Toisaalta rautapitoisuutta ei esimerkiksi kuparirikasteessa pidetä sellaisena epäpuhtautena, että se olisi taloudellisesti kannattavaa erottaa siitä. Volyymimäärältään varsin merkittävän rautamäärän erottaminen kuparirikasteesta merkitsisi verovelvolliselle siten ylimääräistä ja kaupallisesti epätarkoituksenmukaista lisäkustannusta, ja se tapahtuisi ainoastaan raudasta suoritettavan veron suoritusvelvollisuuden välttämiseksi. Tätä voidaan pitää uuden lain tarkoituksen vastaisena.¹ Lisäksi tällaisten sivuvirtojen verottaminen kaivosverolla, jossa rauta ei ole epäpuhtaus, mutta osana sivutuotteena hyödynnettynä kannattamatonta, toimisi taloudellisena ohjauskeinona mineraalituotannon kiertotalouspyrkimyksiä vastaan. Raudan verottaminen tällaisissa yhteyksissä kannustaisi yhtiötä kehittämään prosessiaan siten että rauta jäisi kaivannaisjätteeseen eikä siirtyisi rikasteeseen, jotta se ei söisi toiminnan kannattavuutta. Tällöin kaivosvero ei ohjaisi kehittämään toiminnan materiaalitehokkuutta ja sitä, että toimijat pyrkivät ottamaan talteen mahdollisimman suuren määrään malmin metallisisällöstä.

Yhtiö pitää erittäin tärkeänä, että kaivosmineraaliverolain 3 §:n 2 momentin sanamuotoa tarkennettaisiin niin, että veron suoritusvelvollisuuden ulkopuolelle rajataan sellaiset kaivosmineraalit, joita ei hyödynnetä taloudellisesti, eli joista kaivos ei saa markkinoilla korvausta tai katetta. Tämä ottaisi tarkemmin huomioon eri kaivosmineraalien arvon (tai arvottomuuden), joka määräytyy vapaassa vaihdannassa markkinaehtoisten toimijoiden kesken. Sama lopputulos voidaan aikaansaada määrittelemällä Valtioneuvoston asetuksen sisältämä hintatieto siten, että raudan hintatietojen soveltaminen rajataan ainoastaan kaupallisesti hyödynnettäviin rautapitoisuuksiin.

Sodankylässä 8.12.2025

AA Sakatti Mining Oy

Pertti Lamberg, toimitusjohtaja

Laati

Asianajaja Casper Herler, Borenius Asianajotoimisto Oy
Asianajaja Einari Karhu, Borenius Asianajotoimisto Oy
Asianajaja Max Malinen, Borenius Asianajotoimisto Oy

¹ Tilanne tulee luonnollisesti olemaan erilainen sellaisella kaivoksella, joka nimenomaan keskittyy raudan tuottamiseen, kuten esitöissä mainittu Hannukaisen kaivos. Rautakaivokset luonnollisesti maksaisivat veron raudasta lain pääsäännön mukaisesti, koska ne hyödyntävät taloudellisesti kaivosmineraalin rautapitoisuuden.